

Pane Prezident Č. S. republiky!

Dovoluujeme si zdvorile Vám podať nasledovné:

MEMORANDUM

vynesené na mimoriadnom valnom zhromaždení Z[väzu] s[lovenských] ž[elezničiarov] v Žiline dňa 5. októbra 1924 v zastúpení delegátmi zo Slovenska a Podkarpatskej Rusi všetkého slovenského a rusínskeho železničiarstva, ktorí porokujú o výnose min[istra] železníc číslo 23591-IV/3, zo dňa 11. júna 1924 – v dôsledku tohoto výnosu v obežníku riaditeľstva v Košiciach číslo 32177-III-24 zo dňa 18. septembra 1924 – uzniesli sa na nasledovnom:

a) Ministerstvo železníc citovaným výnosom zrušuje dosavadný systém u odborov pre udržiavanie dráhy K[ošicko]-b[ohumínskej] železnice v tom zmysle, že robotníctvo, ktoré bytom od svojho služobného pôsobišťa je viac kilometrov vzdialené – následkom čoho je prinútené bývať v drevených barákoch vo svojom služobnom pôsobišti žiada sa od tohto robotníctva, aby za toto ubytovanie platilo železnici, od ktorého bolo posiaľ robotníctvo oslobodené.

Ad a) Po zdravom uvážení všetkých okolností súvisiacich s ubytovaním robotníctva v drevených barákoch cez týždeň u odborov každý deň v noci – delegáti zídění na mimoriadnom valnom zhromaždení neuznávajú za správne tým menej spravodlivé, aby robotníctvo platilo železnici za toto ubytovanie a súvisle s tým za osvetľovanie a obkurovanie. Berúc do povahy okolnosti, že robotníctvo toto v barákoch v týždni po nociach ubytované je tuto len v prospech železnice, lebo súčasne s ubytovaním v staniach a odborov drží takto pohotovosť, ktorej potrebnosť sa osvedčila tak v minulosti ako i v prítomnosti. Železničná správa pravdepodobne na toto ubytovanie robotníctva pozerá len z jedného predpojatého stanoviska, a síce šetrenia. Neberie však do ohľadu ostatné okolnosti, ktoré priamo viažu samú železničnú správu, aby robotníctvo čo možno rozhodne bývalo i cez noci v centrumoch odborov a stanic; aby takto pri všetkých eventuálnych nehodách robotníctvo bolo pri ruke v pohotovosti. Nasledovne v čas nehôd, aby sa zadržala nerušená doprava. Stará vláda toto dobre chápala, keď robotníctvu dala zdarma k dispozícii baráky, svetlo, kúrenie, ba ešte i obsluhu na každý barák jednu ženu, ktorá bola platená železnicou. Baráky tieto stará správa K[ošicko]-b[ohumínskej] železnice postupne od 1904 roku.

Dnes robotníctvo odborov k[ošicko]-b[ohumínskych] od obývania barákov je vyrubená bytné, zvlášť svetlo, zvlášť kurivo, za obsluhu žene na 1 hodinu Kčs 2.50 atď. Naproti tomu není možno považovať v týchto barákoch obývanie ani zďaleka ľuďom za primerané. Keďže železničná správa ešte chce, aby robotníctvo i za toto platilo – nech zariadi obývajúcce baráky robotníkov ľudskej dôstojnosti aspoň čo do minima primerane ako pre ľudí. Keď robotníctvo má platiť – chce tiež, aby to zodpovedalo človečenstvu, za čo platiť.

V tomto ohľade pokračovanie železničnej správy, je proti ľudskej a nespravodlivé. Trochu spravodlivosti a uznania by sa mohlo nachádzať i u samej železničnej správy; keď robotníctvo v hlavných centrumoch, staníc a odborov v zime v noci ustavične je kosované pri snehových závejoch, v lete tiež pri nehodách atď., aby naproti robotníctvu bolo uznanie a nebolo krivdené. Nech sa železničná správa obmedzí na skutočnosť šetrenia v každom ohľade nie len na živoriacom a zbiedačenom robotníctve.

Robotníctvo celých 48 hodín týždenne pracuje na vonku – teda nie pod prístreším ani jednej hodiny v týždni. Nasledovne je vystavené ustavične zlému počasiu. V lete dažďmi, v zime fujavicami je premokané úplne – nie je možné, aby po dennej práci nebolo mu v pracovnom mieste poskytnuté prístrešia, svetla, okúrenia zdarma v skromnej miere ako posiaľ, vzhľadom na úmornú prácu robotníctva a so zreteľom, že toto i stará vláda zdarma poskytovala robotníctvu.

Robotníctvo toto, ktoré väčšinou býva po odľahlých dedinkách ináč má nárok tak ako i ostatní železniční zamestnanci na voľnú cestu zo svojho služobného miesta až do poslednej vysedacej stanice jeho pobytu, nakoľko na pracovnom mieste je nedostatok bytov. Cestovanie tohoto robotníctva po každom pracovnom dni do svojho pobytu železničnú správu ďaleko viac obťažuje ako keď bude bývať v pracovnom mieste celý týždeň ako posiaľ bezplatne a cestovať do pobytu bude len každú sobotu. Okrem toho, keď robotníctvo každý deň po práci odcestuje v prípadných nehodách, nebude ho mať v pohotovosti železničná správa.

Je samozrejماً vec: keď železničnou správou na robotníctve sa žiadajú nadľudské práce, aby robotníctvu železničná správa zas dala, čo mu patrí.

Pána Pezidenta republiky úctive žiadame, aby výnos číslo 23591-IV/3 zo dňa 11. júna 1924 láskave odvolal v dôsledku toho, aby robotníctvo odborov K[ošicko]-b[ohumínskej] železnice za obývanie barákov a s tým súvisiace potreby – od poplatku oslobodené bolo.

Za:

Zväz slovenských železničiarov. Ústredie: Žilina.^b

Ferd[inand] Závodský^c
hlav[ný] tajomník

[...] ^{c d}
ústr[edný] predseda

MEMORANDUM

AKPR, f. KPR, inv. č. 1060/A, č. j. A 1741/24, k. 152. Originál, strojopis.

- a – Miesto a datum určujeme podľa úředního razítka Svazu slovenských odborových organizací na dokumentu potvrzující předání memoranda do KPR.
- b – Razítko organizace.
- c – Vlastnoruční podpis.
- d – Nečitelné jméno.